Ч. 88. (259.) Львів, середа, дня 5. цвітня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймає ся лиш оплачені, а звертає ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адмінстрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Під нинішню хвилю.

Коли задумаюсь над теперішним положенем нашого народу являєсь мині перед очима досить, сказатиб, прозаїчний образ. Вдивляюсь в просторий город, що його минувшого року трохи пізно літом почав хтось обробляти, поробив грядки, повитинав стежки, дещо посадив і засіяв, воно посходило не мало часу зацвисти, видати овочів — опісля прийшла осінь, зима, зморозила, поломила гони, що саме розігнались цвисти, дощами й снїгом розкинула грядки, засипала стежки, нанесла повно якоїсь саджі чи пороху, до того люди понакидали повно сміття й відпадків.... І стоїть тепер город брудний, засмічений, розмоклий, знищений і жде — обнови. Так по зимі виглядає, мусить виглядати кождий город.

Має воно, те знищенє і вирівнанє грядок і стежок в час, коли можна нове сіяти і садити — свою добру сторону. В такім городі можна змінити всьо, що минувшого року було хибне, непрактичне, необдумане, припадкове. Можна в нім сипати грядки, витинати стежки, садити, сіяти — всьо по новому плянови, лучшому чим минувшого року. І треба навіть. Годить ся використати досвід, щоб одноманїтність і невикінченє і застарілість не дратували нашого естетичного почуваня, яке прецінь не лишаєсь з року на рік те саме йно поступає, розвиваєсь, стає совершенїйше. Правда, нам могло би не хотїтись наново всю весняну працю в городї починати. Але се рішучо оплатить ся, щоб потому знову довгий час не бути нараженим дивитись і гнївати сь — безсильним гнївом і жити в тій невільничій мрії — якби то серед літа, як всьо розвинулось і розцвилось змінити основу форми того городу.

Бою ся що в нас, того в своїм ядрі хліборобського народу, замало господарського хисту, замало сьвідомого зрозуміня як скоро на весні треба починати працю і як розумно, пляново, енерґічно її вести, щоби не змарнувати цілого довгого року. Довгого, бо пару столїть триваючого.

Якби не та дилетантська робота у нас колись, давно тому, на весні нашого минувшого історичного періоду — ще в часах, а знаю в відки починати, може як від усобиць наших князїв, — хто знає чи потребувалиб ми тепер довгими лїтами жебрати о одну, дві школи або зі святим обуренєм прислуховатись дискусіям оглупілих маняків на тему — чи наша мова є мовою чи диялєктом!

Бою ся, чи не бере ся ми в нашім городі йно поспішно позамітати стежки і засадити пару модних цвітів поміж — хопту. І дивуватись-мем колись, що инші городи богаті, сильні, а в нас пару цвітів і те заглушує бурян.

Є в нас одна хиба в суспільній праці на яку при нагоді весняних праць над обновою слід звернути увагу тих, що нею занимають ся, бо вона зуживає богато їх енерґії а малим успіхам праці надає дуже хитку вартість. Ся хиба полягає в тім, що до необразованого мозку простого люду підходить ся із трудними завданями, які як основу потребують принайменше — патріотизму. Загорільцям суспільної праці видаєсь видно, що вистарчить побачити перед собою єство, якому по зверхному вигляду можна надати назву „чоловік“, щоб з ним вже зовсїм легко про всьо можна говорити, а коли сей чоловік до того говорить так, що з ним можна по українськи порозумітись, то він думають вже також всьо як слїд зрозуміє, о скілько від часу до часу відповідає „ая. ая, таки правда; а диви, диви“! чи що инше. Слїд би знати всїм, хто у необразованих людий що небудь хоче осягнути, що від правила захованя енерґії нема рішучо нїгде нїякої виїмки. З того на чім не виконано праці жадної енерґії видобути не дасть ся. Воно точно відносить ся до людського мозку.

Пересїчний людський мозок є сам собою богатим жерелом енерґії, длятого іменно бо має за собою працю боз числа поколїнь протягом мілїонів лїт. Сею енерґією перевисшає чоловік навіть у своїм найдикшім станї о много всї прочі єства. Але богатшим жерелом енерґії буде, річ природна, мозок людини приналежної до одного з культурних народів, яким обставини позволили в боротьбі о бутє знову в богато поколїнях здобувати і громадити ріжнородний житєвий досвід. Ще більше енерґії може випродукувати мозок людини, яка походить не лишень з культурного народу але й з родини. в якій правильно плекано інтеліґенцію дїтий, в якій значить інтеліґентні родичі всею енерґією своєї інтеліґенції працювали над розвоєм душі слїдуючого поколїня. Про сей закон захованя енерґії треба тямити, коли хоче ся зрозуміти в чім лише ріжниця між ріжними расами, племенами, народами, культурами а дальше суспільними верствами і поодинокими людьми. Залишаючи в поспіху працю над образованєм мозку суспільности немислиме піднести сю суспільність до того степеня культури, на якім стоїть инша суспільність, котра систематичною працею дійшла до нього.

А ось до чого зміряю. Наш український народ, розумію тут передовсїм простий люд, а опісля всї верстви народу, треба тепер скоро але незвичайно старанно і систематично образувати. Повинно ся зачати від енерґічного безоглядного поборюваня неграмотности. При обдуманю найпрактичнїйшого способу треба постаратись о се, щоб протягом пару лїт на всїй Україні не було нї одного неграмотного чоловіка, з виїмком старців, які вже ненавчать ся і дїтий, які що йно мають вчитись. Кожда не-

У.С.С. ШКУМЕЛЯК ЮРА.

З новітньої Січи.

(Зміст: „Право і Лївобереже“. Стара война і „реєстровці“. „Стрілецький день“. Чи у Січи є „козацька рада?“ Мрочкова кантина. Ґазета, що виходить „коли сама схоче“. Що то є „лопатний відділ“ і який його гимн? Стрілці з Волині. Робота для душі і тїла. Відвушівня і стрілецький город. Герой за плугом).

Село Свистїльники, де тепер стоїть Січ-Кіш, (запасний Курінь У. С. С.) ділить річка Нараївка на дві части, прозвані стрільцями „Право і Лївобереже“. На Лївобережі мешкала до марта сотня реконвалесцентів і „супровітовців“ (призначених до superarbitrium—по нашому: висуд), а на Правобережі, що значно обширнїйше була „полева сотня“, „штаб“ і новобранці, прозвані „реєстровцями“ (в противенстві до „старої війни“). Недавно перенесено новобранців до сусїднього села Липиці, а на Правобереже перейшла сотня супровітовців. 21. марта пішла полева сотня в поле—„на крівавий тан“. Отже під сю пору находять ся в Січи у Свистїльниках тільки реконвалесценти, супровітовці і всї важнїйші канцелярії.

Коли вам цікаво, як проживають стрільці в „кадрі“, то послухайте! Перебіг „стрілецького дня“ виглядає осьтак. Рано пів до 8 год. свище вістун дня „дижурний“ на збірку. До 8-мої год. всї стрільці стоять уставлені по четам (в цуґи). Підхорунжий сотнї здає звіт стану мужви сотникови. Потім слїдують вправи у ркв. і супр. без крісів — звичайно до 11. год. перед полуд. О 11-тій год. уставляє ся перед сотенною канцелярією „рапорт“, де зголошують стрільцї перебранє зглядно передачу служби, або стають з яким зажаленєм чи прошенєм (пр. о відпустку), або на конець поставлені кимсь зі старшини для виправданя ся з якої небудь провини. О 12-тій год. слїдує видача обіду; тут є все присутний дижурний і інспекційний підофіцир, що пильнує порядку.

По пол. о 3-тій год. відбуваєть ся знова збірка—до „приказу“. В приказї (Befehl) відчитує ся службу на слїдуючий день, зарядженя команди, почту, відпустки і кари.

(За провини караєть ся стрільців—подібно, як при війську).

Як сказано, стрільцї збірають ся на військовий лад: по четам і сотням. Не вільно кричати, нї навіть говорити, а на команду „Позір!“ нї муха шелесне. На „Спочинь!“ тільки шапку поправити можна. Минули козацькі збори і віча, де кожньому можна було говорити... Тільки часом, як що кмдт. Зап. Куріня хоче щось „приватно“ поговорити зі стрілецьким загалом, стають стрільцї великим півколесем або підковою а старшина на серединї. Се трохи нагадує козацькі віча, тільки місто сильних, вусатих козарлюгів стоять тут молоденькі стрільцї і слухають з пошаною, що говорить отаман. Така „козацька“ збірка відбула ся недавно на Лївобережі, де нараджувано ся над основанєм курсу для неграмотнїх стрільців і селян.

Злишнїй час збувають стрільцї, помагаючи селянам, у яких кватирують, в пільній роботї, або товариськими забавами. Грошовиті сходять ся в „кантинї“ у Мрочка на вино і чай, де переводять час співами, жартами і... політикою.

На улицях звичайно пусто, бо вони наче за кару від Господа обліплені „вічним“ болотом. Тільки від недавна чистять улицї самі стрільцї, т. зв. „лопатний відділ“ або жартом: лопатенцуґ. Є се стрільцї, узнані висудчою комісією за нездібних в поле, а призначені до легкої служби (Landsturmdienst ohne Waffen). Вони працюють по 4 год. денно, згортаючи болото. Розуміє ся, що всї вони—герої з Маківки, Болехова і з над Стрипи—не можуть погодити ся з — лопатою і сильно нарікають на судьбу і „панів“. Деякі з них волїлиб піти назад в поле, та... не пускають!... Зеркалом їх душі являєть ся „гимн лопатного відділу“ уложений одним стрільцем „з божою іскрою“ на їх власне бажанє.

(Кінець буде).

грамотна одиниця, обмежена лишень на ті відомости, які може слухом переняти зі свого безпосередного окруженя а з яких іно частину, вона в силї заховати в своїй памяти, є не лишень для народу але взагалї для культури болючою втратою, є навіть в найліпшім випадку змарнованою силою. Без зная письма нинї людину, як свідомого члена культурної суспільности годї просто подумати. Без письма нинї годї удержати порозуміне між одиницями з яких повстає нарід. Знане письма є так різкою межою межи грамотними а неграмотними людьми, що на будуче можна побоюватись просто катастрофального розпаду суспільности на дві части, які зовсім перестануть взаїмно розуміти́сь.

Образово: письмо, се немов міст на широкій ріцї, до якої в своїм походї вперед людство дійшло, а яка здержує його дальший похід: міст построєно вже, але треба доконче, щоб всї ріку перейшли, бо тим що її вже перейшли не вільно чекати.

Воно може звучить трохи фантастично домагатись, щоб протягом пару лїт не було на Україні ні одної неграмотної людини. В дійсности трудність булаби лишень в тїм, що в кождій иншій роботї. До виконаня роботи потрібно робітників. Тут виїмково о робітника не так дуже трудно. Кождий прецїнь письменний чоловік може навчити письма когось другого, іно трохи охоти і терпеливости. Це до того якби пр. товариство Просвіта подбало о можливо звязкий і практичний підручник, якого можнаби попросту механїчно держатись, то виконане цїлої великої працї лежалоб в межах зовсїм пересїчної правдоподібности.

Але одна до сього замітка. Треба доконче навчитись в суспільній працї відріжняти предмети так як у школї — не мішати їх. Деякі предмети вважати немов стислими науками і не затирати їх, не утруднювати зрозуміня вкладанем чужих елементів. Не вимагати від необразованого мозку, щоб всьо нараз рівночасно понимав. Отже радив би я дуже чисту науку подавати в чистім станї, щоб мозок вправляти в розумнім обєктивнім думаню. Нехайби і простий чоловік навчив ся відріжняти наукову правду від субєктивного погляду на якусь неясну або проблєматичну справу. Видить ся мині що пр. наука письма може бути зовсїм обєктивна, непотрібна тут ніяка партійна закраска може ще з проявами конкуренції. Може справа боротьби з неграмотностю булаби одною з перших справ, в яких моглиби взяти солїдарно участь всї скажім, партії українського народу.

А булоби незвичайно хосенно і здорово для дальшої працї над українською новою культурою, наколиб сю засаду відріжнюваня справ чисто наукових і загально народних від справ особистого погляду зрозуміла як слїд наша інтелїґенція так, щоб в час, коли цїлий наш люд буде письменний могла та сама інтелїґенція подати йому згідно дальше образоване і двигнути його врештї на сей степень самостійного думаня, на якім кожда „партія“ зможе звернутись до нього зі своїми арґументами і не використовуючи його несвідомости схоче його по людськи, по горожанськи переконати до своєї програми.

А може сей люд вибере тодї таку програму, що відповідати ме програмі одної одинокої партії — українського народу.

Член „Учительської Громади“.

Світова війна.

Домаганя почвірного порозуміня від Голяндії.

Настрій в Голяндії. — Погляди на положене в Віднї і Берлїнї.

Голяндські часописи є обережні в оголошуваню військових розпоряджень. Однак легко можна пізнати, які є погляди усїх кругів. Панує загальне переконане, що париські наради вплинули на зміни в Голяндії. Голяндське правительство або дізнало ся, що коаліція задумує нарушити голяндську невтральність, або прийшло до переконаня, що домаганя коаліції загрожують Голяндії.

Про зміст того домаганя доносять, що воно основує ся на тім, щоби перепустити анґлійські і французькі війська через край, або і на тім, щоби замкнути границї Голяндії для Німеччини і се домагане стояло би в тїсній звязи з поведенем Анґлії супроти невтральних кораблїв.

„N. Fr. Presse“ доносить: Як зачувати, Анґлія задумує висадити свої війська на голяндській території. До того однак часу коалїція не зробила в тім напрямі ніяких кроків в Газї. Задумана акція Анґлії має бути випливом париської конференції.

„Az Est“ доносить з Роттердаму: Публична опінія поки що не успокоїла ся, хоть обурене є менше. Всюди панує непевність і недостача оріентації, в наслїдок чого повстають найдикші чутки. Всї занимають ся питанем, чи положене критичне. Як зачувати, голяндський корабель „Ґельдерлянд“ затонув сторпедований і правдоподібно стрінула така сама судьба кружляк „Фріслянд“. Кружляють чутки, що Анґлія задумує вдерти ся до Скальди і хоче силою перевести свої війська через Голяндію.

N. Fr. Presse“ пише: Чутки, які дотепер ми одержали вказують, що Голяндія видає дуже поважні зарядженя, щоби на случай загрози її невтральности, могла відперти небезпеку всякими средствами, які має до розпорядимости. Позаяк невтральність Голяндії по думкам віденських дипльоматичних кругів анї не є, анї не може бути загрожена, — можна зовсім спокійно вижидати розвою подїй. Чому однак голяндське правительство саме тепер робить зарядженя, поки що не можна ствердити, але як зачувати, правительство одержало неофіціяльну відомість, що коалїція задумує нарушити невтральність Голяндії.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ доносить, що берлїнські політичні круги не вірять, щоби Анґлія вислала ультімат до Голяндії. Так німецькі, як і голяндські державні круги заховують спокійну поставу і не поділяють песимізму голяндської преси. „Berliner Zeitung am Mittag“ твердить, що до суботи голяндський посол в Берлїнї не одержав ніяких занепокоюючих вістий. Посол заявив, що нема причини до непокою. Голяндія видала розпорядки, щоби забезпечити свою невтральність, а Німеччина не має причини непокоїти ся.

Воздушна борба цепелїнів.

Німецькі летуни знов ушкодили численні фабрики і військовий табор Анґлійців. Сіті серце міліонового міста відібрана нинї від Льондону. Заатакована часть, віддалена від Льондону на 18 км. числить понад 40.000 мешканців і має дуже важну фабрику крісів, котра перед 10 роками вирабляла тижнево 5000 крісів. Також і склади пороху находять ся в тім закутку. Над тою саме частю міста, найважнїйшою для Анґлії, кружляли німецькі воздушні судна і супокійно кидали бомби.

Анґлія від пятьох тижнів приглядає ся, як Німцї поступають крок за кроком в битвах коло Вердену і не може дати ніякої помочі своїм союзникам, бо жива дїяльність підводних лодок загрожує навіть такій богатій державі, як Анґлія. Серед таких обставин, які викликують невдоволене в Анґлії вибухли ще заворушеня робітників і нові атаки цепелїнів. Без успіху проминули усї бесїди в анґлійськім парляментї. Анґлія не найшла средства проти небезпек, котрі з усїх сторін її загрожують і коли появили ся над її столицею воздушні німецькі судна, незуміла прогнати їх і охоронити міста від знищеня.

ЛЬОНДОН. Уряд війни оголошує: Загальне число жертв атаку цепелїнів, виконаного в ночі 31. марта виносить 43 убитих і 66 ранених. Загально кинено 200 бомб вибухових і запальних. Зовсїм або частинно знищено одну капличку, 3 доми і 2 хати. Військової шкоди не було. Анґлійські лїтаки старали ся атакувати цепелїни. Пор. Бранзон, котрий зніс ся на висоту 6000 стіп, нобачив о год. 9 в ночі цепелїн о 3000 стіп висше. Анґлійський лїтак зніс ся до висоти 9000 стіп, перелетів над цепелїном і заатакував його, кидаючи кілька бомб, з котрих як думає 3 поцїлили. О год. 10 в друге перелетів над цепелїном і кинув 2 бомби. Брандона поцїлили стріли машинового кріса. Був се правдоподібно той цепелїн, котрий викинув коло Тамізи муніцію машинового кріса, збірник нафти і машинові части.

Наслїдки бомбардованя Раймс.

ПАРИЖ „Temps“ доносить, що обстрілюване Раймс дня 27. марта спричинило великі шкоди. Вистрілено 300 ґранатів, 25 осіб ранено, з того 10 смертельно.

Сербія мріє про мир з Австрією.

„Moldava“ доносить з Женеви: Члени сербської Скупщини домагали ся від Пасіча відповіди, яка судьба чекає Сербію в получеию з коалїцією. Пасіч відмовив відповіди. Невдоволені посли утворили нову партію, котра має на цїли підприйняти стараня до заключеня окремого мира Сербії з Австрією. Нове сторонництво повідомило про свої наміри предсїдателя Скупщини; воно домагає ся перед почином нової акції відбути наради з Пасічом і сербським престолонаслїдником.

Телеґрафічне получене в Анґлії ушкоджене.

АМСТЕРДАМ. Тому, що від суботи до недїлї вечера не надійшли телеґрами з Анґлії, догадують ся тут, що телеґрафічне получене ушкоджено підчас атаку цепелїнів.

Чорногорський князь Петро в Римі.

ЛЮҐАНО. Як зачувати, чорногорський князь Петро мав бути в сих днях в Римі.

З німецького сойму.

БЕРЛЇН. Буджетова комісія на дальших нарадах над військовим етатом заявила, що управа армії дала до рузпорядимости правительства скіру, вартости 6 міліонів марок, що вистарчить на заосмотрене убогого населеня.

Верден горить!

ВІДЕНЬ. З Женеви доносять: Число домів, не обнятих пожежею в Вердені з кождим днем меншає. Пожежа поширює ся чим раз більше. Німцї стріляють поволи, ожидаючи наслїдків вистрілу, тому огонь безперервно розвиває ся. Заходи і поміч пожарної сторожі не приносять ніякої користи.

На морі.

ЛЬОНДОН. Норвеський корабель „Петер Гамре“ затонув, а про залогу нема ніякої чутки.

ЛЬОНДОН, З Плїмут доносять, що корабель „Ашбуртон“ затонув. Корабель не був уоружений. Залогу уратовано.

ЛЬОНДОН. Почтовий корабель „Ахілес“ потонув в пятницю. Помічено недостачу 5 людий з залоги.

НОВИНКИ.

— **Не хочемо спільного даху.** Дня 3. цвітня відбулось в львівськім намісництві перше засїдане „краєвої комісії опіки над інвалїдами“, якої цїлею є зайнятись лїченем і долею інвалїдів. Засїдане відкрив в заступстві намісника краєвий маршалок Незабітовський, виголошуючи при сїм привітну мову, в яку вплїв тільки два реченя по німецьки а одно по українськи, дарма, що як сам заявив, около 50 прц. австрійських інвалїдів припадає на Галичину. Після бесїди маршалка та звіту радника Брікнера мав відбутись вибір трьох виконуючих відділів для округа Львів, Перемишль і Станиславів та редакційної комісії в цїли уложеня відозви до населеня з закликом складати жертви. Президент д-р Кость Левицький перед приступленем до голосованя забрав слово, домагаючись подїлу „краєвої комісії опіки над інвалїдами“ на дві секції: українську і польську; такий подїл інвалїдів після народности усунув би раз на все національні незгодини в пожитю інвалїдів. На се заявив радник Брікнер, що таке предложене не має виглядів на успіх по сїй причинї, що Українцї і Поляки боролись як австрійські жовніри. Президент др. К. Левицький заявив, що се домагане має бути передане Намісникови до рішеня. Позаяк в склад редакційного комітету не покликано анї одного Українця, предложили наші заступники трьох членів: д-ра Із. Голубовича, д-ра Лозинського і д-ра Барана. Сподіюємось, що справа „краєвої комісії опіки над інвалїдами“ буде полагоджена так само корисно, як й свого часу справа наших виселенців у Віднї.

— **Провокація!** Про львівський маґістрат вже так багато писано ся, що здаєть ся, більше писати шкода.

А однак треба занотувати факт, рівнаючий ся провокації української суспільности.

Дня 4. с. м. зголосили ся ученики академічної ґімназії річника 1898 в бюрі маґістрату на III-ім пов. в цїли виповненя ополченецьких карт. Там одначе сї карти виповнювано по польськи, клявзулї в аркушах зголошень вписувано рівнож в польській мові. На домаганя

виповнюваня тих друків українською або остаточно нїмецькою мовою відносили ся дотичні функціонарі маґістрату (м. и. Костеловський) супроти зголошуючих ся дуже нетактовно,

— **Курс для неграмотних** веде у Ворохті учителька Анна Твердохлїбівна і кличе до основаня курсу п. К. Моравецьку з Ланчина і Галю Дорошівну з Милятина.

— **Зелїзний лицар.** Заінтересованє населеня для „Зелїзного Лицаря“ є щораз більше. Після відслоненя населенє громадно взяло участь у вбиваню цвяхів і аж до 11. год. в ночи товпа народа стояла коло памятника та вбивала на випередки цвяхи. Вчерашний дохід із вбиваня цвяхів виносить 4.482 К. 92 сот.

— **З італїйської неволї** дістав о. Киприян парох Немирова письмо від свойого парохіянина Евгена Булки що перебуває в полонї в Перуґії, а дістав ся в полон дня 24 падолиста 1915 в бою під Сан Мартіно.

— **Перший виклад проф. Онезорґе про Україну.** Недавно згадувалось у нас (порівнай: „Українське Слово“ з 5. с. м.), про те, що в марті відбудеть ся заходом „Шкільної Ради“ в Любецї (в Нїмеччині) новий цикль викладів професора д-ра Онезорґе, того самого, що вже минувшого року говорив про Україну, як предмет безпосередно звязаний з теперішною війною. А ось на днях донесло „Lübecker-General-Anzeiger“ про те, що 3 і 7 марта відбув ся перший виклад проф. др. Онезорґе на тему: „Передумови відорваня України від Росії“, в якому шановний прелеґент розказував своїм численним слухачам про минувшину українського народу та про визвольне змаганя Українців. Опісля говорив проф. Онезорґе про національне питанє в Росії, яке на заходї Европи мало розуміють, уважаючи російську державу національно одноцїльним царством, між тим вона складаєть ся з численних самостійних народів, які мають свою історичну минувшину та питьому культуру. До ряду таких самостійних народів належать й Українці, що замешкують полуднево-урожайну полосу Росії, мають свою історичну традицію, яка сягає VIII—IX віку, і хоч довгі столїтя страждали наслїдком татарсько-турецького наїзду — „соединенія“ з Москвою

— устоялись супроти ворожих затїй сусідів і наново добивають ся самостійної України, до чого мають природне право, а лежить се також в інтересї центральної Европи сотворити собі охоронний вал на сходї для оборони европейської культури. А таким охоронним муром уважає проф. др. Онезорґе утворенє самостійної, України. — ік.

— **Красвий Союз Господарсько-Торговельних Спілок**, у Львові, вул. Зіморовича ч. 20, отворив для вигоди своїх П. Т. відборців зі Львова і повіту подрібну продажу насїня, в домі Сільського Господаря, при вул. Зіморовича ч. 20 партер.

Продажа детайлїчна від год. 8-ої до 2-ої рано.

Висилка на провінцію почтою і зелїзницею.

— **З почти.** Рух приватних пакетів до полевих почт 25, 31, 58, 59, 67, 77, 80, 90, 96, 97, 107, 108, 130, 143, 154, 155, 158, 160, 201, 232, 504 і 506 здержано.

— **Карти на мясо в Росії.** Зі Стокгольму доносять що в Росії, головно по більших містах дають ся відчувати велика недостача мяса. По сій причині мають бути заведені карти на мясо. Петроград має бути заосмотрюваний в мясо з Катаю.

— **На теренї Королївства** польського обсадженім австрійсько - угорськими військами отверто для приватного руху ц. і к. Етапові уряди почтові в Хенцінах. До перевозу допущено в обороті до згаданого уряду: карти кореспонденційні, отверті і замкнені листи, друки (ґазети), товарові прібки і пакети без поданої вартости до 5 кльґ. ваги, від сего уряду карти кореспонденційні, отверті листи, друки (ґазети) і товарові прібки. Для приватного руху телеґрафічного отверто ц. і к. Етаповий уряд почтовий і телеґрафічний в Вольбромі.

Запримічує ся, що до Хенцін, як взагалї до Етапових урядів почтових на окупованій території Королївства польського поручені листи недопустимі.

Наша молодїж на деннім світлї.

(Львівська українська ґімназія на святї відкритя „Лицаря в збруї“. — Концерт учениць ґімназії С. С. Василиянок).

Недїля, день 2. цвітня — се замітна хвилина з житя та розвою нашої молодїжи.

Перед полуднем оглядали ми ряди учеників української ґімназії, котрі взяли участь в торжестві відкритя „Лицаря в збруї“. Голосні приказки в українській мові підносили на дусї і радували серця

Веселі молодечі постаті в темних мундурках машерували жваво і відважно. За молодїжю цвітом ступали поважно її учителї. Ряди уставили ся на валах і занимали свої місця аж до кінця торжества. Наконець знов прикази і похід рушив в дефіляду попри відкриту вже статую „Лицаря“. Уставлене походу було вдачне

На чолї походу йшло трьох професорів; проф. Янів в урядовім мундурі в середині, два другі по його боках. За ними ступали відділи учеників, кождий зі своїм провідником на переді. Всї відділи машерували складно по військовому. Дирекція і учительський збір слїдували за своїми учениками і замикали похід. Весь похід робив дуже миле враженє.

Зовсїм відмінне враженє від строгої передполудневої дисципліни прийняло пополудне. Героїнями пополудня були наші ґімназистки.

На 5 год. вечером оголошено концерт в честь Т. Шевченка, який уладжував комітет VII. і VIII. кл. при помочи всїх учениць ґімназії С. С. Василиянок в своїй салї при вул. Потоцького.

Давно вже вироблена слава солїдного виконаня добірних точок програми і призначеня доходу на добродїйні цїли стягнули на концерт Василиянок саму вибагливу публику. Між присутними фіґурували: Всч. О. Войнаровський і Чапельський, посол Макух, інспектор Копач, дир. Макарушка, учительський збір майже в комплєті, представники військовости і мн. ин. Гарно прибрана саля заповнила ся битком запрошеними гостями.

Концерт зачав ся 10 хвиль по 5 год. Хор учениць відспівав на початку народний гимн. Відтак п. К. Волянська виголосила промову. Похвала веснї визначала ся поетичним полетом. Для виголошеня деяких місць треба було покинути рівномірну одноманїтність, а ужити піднесень в наголосї. „Згасає день“ — Коваленка — Сеницї в виконаню хору учениць ґімназії — випав зовсїм удачно. Трошки замало чути було третїй голос. Фортепянові соля Келера „Operп: melodie“ і Мендельсона „Feuille d' Album“ під зглядом виконаня цїлковито вдоволяючі. Подвійний терцет „Царівна Млака“ — Людкевича Пачовського не викликав жаданого настрою. Справді п. Співачки видобули кілька гарних моментів у тім секстеті, але деякі місця вийшли може дещо нечисто і неясно. Воробкевича: „Рідна мова“ відспівав хор уч. народної школи солїдно.

По перерві виголосила п. А. Тарасевичівна відчит. Була се одна з найгарнїйших точок програми. Вітчит операв ся головно на цитатах з Кобзаря, але учасник сам мусів ловити думку. Треба говорити отверто, уникати великої фільософічної реторики і не дати поетичним прикрасам запанувати над собою. Найсолїднїйша праця виглядає в такім случаю на фразеольоґію. Інтонація була знаменита.

Нижанковського „Прилинь до нас“ дуже подобало ся гостям по поважним викладі а уч. нар. школи Ф. Наконечна і К. Гаврищакївна довго збирали оплески публики, а коли одушевленю не було міри, мусїли повторити кінцеві стрічки дуету. Декламація „Дума“ із поеми „Невольник“ Шевченка була виголошена голосно, чисто і виразно. Було трошки за много монотонности, а за мало наголосу в кількох відповідних стрічках. Велику вправу і техніку виказала п. С. Туркевичівна, віддаючи зі зрозумінєм Мошковського: „En Autorne“. Сольо слів п. Дмитрашівної „Як би менї мамо намисто“ — Шевченка — Лисенка зєднав солїстці вповні признанє. Оплески не вгавали, так що співачка додала надпрограмово: „Рости васильку“. Милий голос пробивав в кождім тонї. Часом тілько легка непевність і несмілість. Хор учениць ґімн. виконав ще „Сон“ Коваленка — Сеницї. Закінчив свято проф. Радзикевич коротенько влучною бесїдою.

По відспіваню „Ще не вмерла“ розходили ся гості домів, підбадьорені на дусї, з сильною вірою в кращу будучність. Учениці С. С. Василиянок доказали, що наша молодїж йде постійно слїдами свойого ґенїя—пророка, що переняла вірою в красшу долю все буде бороти ся за народнє добро і честь і не повздержать Ця праці ні лихі відносини ні вороги.

Видимо, що великі заслуги нашого жіноцтва і дївчат для нашого відродженя стануть в теперішну пору ще більшими.

Під адресою „задної“ публики належить замітити, що голосних розмов і „відважного“ ходженя підчас виконаня точок програми треба собі відмовити. Такі голосні прояви шкодять рівно так тим, що виконують, як тим, що шукають чутя, краси і артизму.

Василь Хомицький.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 5. цвітня 1916.

Нині: 5. цвітня гр.-кат. Нікона, римо-кат. Вінцентого.

Завтра: 6. цвітня гр.-кат. Захарія, римо-кат. Целестина.

◯ **Читальня „Просьвіти“** на передмістю городецьким відбула надзвичайні збори дня 26. марта 1916, на яких вибрано до виділу пп. Мих. Сіяка, управ. шк. Б. Грін, Юр. Іванчука, Кашубу, Мороза, Телїшевську, Солтися і Щебля. До контрольної комісії: Писенїорського, Савіцкого і Велигорського. Зараз по зборах відбув ся виклад п. проф. Яцкевича на тему „Дорога до добробуту“, який нагороджено ґучними оплесками. По відчиті члени новвибраного виділу задержались, та відбули зараз засїданє, на якім вибрали свою старшину, іменно: п. Сіяка на голову, Іванчука на містоголову, Мороза на секретаря, Кашубу на касієра, Телїшевську на бібліотекаря а Щебля на господаря. П. Сіяк подякував за довіря, а теплими заохотив нововибраних до інтензивної праці на народній просьвітній ниві, та що всї свої сили сверне, щоб розбудити житє городецького передмістя на славу і честь України, Найблисше засїданє назначено на 29. марта 1916. — Комітет.

◯ **З Тов. „Учительскої Громади“.** Загальні збори членів „Учительської Громади“ відбудуть ся невідкличнo дня 19-го цвітня с. р. в середу підчас великодних ферий у Львові о год. $9^{1}/_{2}$ рано в сали VI. кл. ц. к. академ. ґімназії при ул. Рутовського ч. 22, П. поверх зі слїдуючим дневним порядком:

1) Звіт з дїяльности гол. виділу і матеріяльне положенє Товариства.
2) Дальша дїяльність Товариства.
3) Вибір нового гол. виділу „Учительської Громади“ і контрольної комісії.
4) Внесеня.

Просить ся всїх Членів о численну участь а Хв. Виділи філїй „Учит. Громади“ крім того о висланє і визначенє делеґата, котрий подасть звіт з дїяльности філїї і предложить жаданя філїї до гол. виділу. — У Львові, 31. марта 1916. — Юл. Стефанович, з. г.

Лягли головами.

За кращу долю України поляг в падолисті м. р. У. С. С. Барабаш Микола, родом з Хлїбич лїсних, віддаючий абітурієнт коломийської ґімназії. Упав в одній із стрілецьких наступів над Стрипою — від ворожої кулї. Як взірець пильности і совісної працї — оставив по собі щирий жаль товаришів.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 4. цвітня 1916.

На російськім і балканськім фронтї не зайшло нїчо єствениого.

На італійськім фронтї.

В деяких частях фронту діяльність артилєрії по обох сторонах оживилась, а іменно в відтинку високорівнї Добердо, коло Мальборґет, на Коль ді Ляна та в Юдикаріях. В области Адамелльо наші війська зайняли граничне пасмо між старою Льобією і горою Фумо.

Заступник шефа Генерального Штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

На полудне від St. Eloi Анґлїйцї після сильного острілюваня зайняли лїйку, яку втратили дня 28 марта. В околицї форту Дуамон наші війська дня 2 с. м. на полудневий захід і на полудне від форту та в лїсї Caillette здобули в завзятім бою сильні оборонні урядженя Французів та на здобутих становисках відперли всї протинаступи ворога, які він поновлював до послїдної ночи. Впроваджуючи в бій дуже великі сили, при незвичайно великих жертвах йшли Французи безуспішно раз в раз до приступу на втрачені оборонні урядженя в лїсї Caillette. В нашім наступі дня 2 с. м. полонили ми 19 офіцерів і 745 нераненях жовнїрів та здобули 8 машинових крісів.

На східнім фронтї.

Положенє незмінене. Ворожа артилєрія розвивала живійшу діяльність тільки на північ від Видів та між озерами Нароч і Вишнів.

На балканськім фронтї.

Нїчо нового.

Четвертий наїзд Цепелїнів на Анґлїю.

В ночи з 3 на 4 с. м. в наїздї воздушних кораблїв маринарки на полуднево-східне побереже Анґлїї обкидано вибуховими бомбами фортифікацїї коло Great Yarmouth. Мимо острілюваня воздушні кораблї вернули цїло.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.